

Sprawozdanie

komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła JExcelencyi Hr. Russockiego, w sprawie przyspieszenia projektu do reformy cłowej z roku 1882, jakoteż w sprawie regulacji taryf kolejowych, oraz o I. i II. punkcie petycji wiecu krajowego rolniczego.

Wysoki Sejmie!

W obec Reprezentacji kraju przeważnie rolniczego, nie potrzebują być wykazywane powody, dla których tak wniosków jakoteż i petycja poruszyły razem obydwie sprawy cła i taryf kolejowych.

Przykład został już dany przez państwo tak dobrze ekonomicznie administrowane jak Niemcy i Francya, które od dawna dbały o zniżenie taryf kolejowych dla wszystkich ziemiopłodów, a w 1885 roku zaprowadziły cła od zboża i wszelkich produktów mącznych, cła mające charakter obrony (retorsyi).

Dla monarchii austro-węgierskiej stało się koniecznem pójść tą wskazaną drogą, a to bez względu na nieuzasadnione obawy, że zaprowadzenie cła od zboża mogłoby zaszkodzić krajom przeważnie fabrycznym, dotąd zbyt wyłączną opieką c. k. Rządu otoczonym, a nadto w porównaniu z krajami rolniczemi, stosunkowo niżej opodatkowanym.

Kraje rolnicze jak nasz, mogą czerpać otuchę w tej okoliczności, że c. k. Rząd z pośpiechem wniósł już na dniu 7. Marca 1885. nowellę, której celem było wprowadzenie ceł zbożowych, równie wysokich jak wprowadzane na granicach państwa Niemieckiego.

Mowa tronowa z r. 1885. przy otwarciu obu Izb Rady Państwa, zapowiada w jednym ustępie reformę cłową, a w drugim wskazuje, że c. k. Rząd starać się będzie o utrzymanie placów zbytu na płody rolne.

Adresy obu Izb w odpowiedzi na mowę tronową, uznają zamiary c. k. Rządu, upominają się tak o wprowadzenie ceł zbożowych, jakoteż o zniżenie taryf kolejowych odpowiednio do potrzeb rolnictwa.

Ze strony wprost interesowanych, prawie jednomyślnie zostały powzięte uchwały przez ankiety, wiece rolnicze, Towarzystwa gospodarcze, kongresy rolnicze w Wiedniu i w Peszcie odbyte, przez Radę kultury w Izbach i t. p. wszystkie upominają się o cła zbożowe obronne i o niższe taryfy kolejowe, przedstawiając, jak nagłą jest potrzeba, by wziąć w obronę rolnictwo, które wkrótce musiałoby upaść pod ciężarem gniotących podatków gruntowych i pośrednich, i w obec coraz niższych cen ziemiopłodów i stagnacji handlowej.

Komisya gospodarstwa krajowego z ubolewaniem stwierdza, że rezolucya Wysokiego Sejmu w sprawie taryf kolejowych z dnia 17. Października 1884. roku JEksc. hr. Alfreda Potockiego, dotąd przez c. k. Rząd pomimo danego przyrzeczenia, w głównych żądaniach nie została załatwioną, i pomimo, że c. k. Rząd ma prawo potwierdzania a względnie rozporządzania zmian taryf przewozowych na wielkiej części linii kolejowych w państwie austriackiem, a w szczególności na tej części kolei Karola Ludwika, która ze skarbu Państwa z tytułu gwarancyi jest subwencyonowaną, a to w moc koncesyi z dnia 15. Maja 1867 roku artykuł 6. i 11. (dz. pr. p. nr. 88 z r. 1867), również jak na kolei Czerniowieckiej w moc ustawy państwowej z dnia 11. Stycznia 1864 Art. VII. p. 4. i 8. (dz. p. p. nr. 5 z r. 1864), oraz z mocy koncesyi z dnia 15. Maja 1867 Art. VI. i XI. (dz. p. p. nr. 85 z r. 1867).

Komisya gospodarstwa krajowego zważając nadto, że jest pożytecznem dla sprawy udowodnić łączność kraju z usiłowaniami deputowanych polskich w Wiedniu, którzy na dniu 16. Października 1885 roku postawili wnioski w Radzie państwa w sprawie cel zbożowych i zniżenia taryf kolejowych, oraz w przekonaniu, że rolnictwo musi być wzięte w opiekę rychłą i skuteczną, by odwrócić klęskę rolniczą grozącą tak krajowi jakoteż i państwu, zaleca Wysokiej Izbie do przyjęcia następującą rezolucyą;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Wzywa się c. k. Rząd, by jak najrychlej wniósł do Rady Państwa projekt do reformy ustawy cłowej z roku 1882, któryby wprowadził cła zbożowe w Austrii, co najmniej równe cłom zbożowym wprowadzonym dnia 11. Lipca 1885 r. na granicach państwa niemieckiego.

b) I. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby taryfy na kolejach państwowych w ogóle, zaś przy wprowadzeniu ruchu na całej przestrzeni kolei państwowych galicyjskich w szczególności w ten sposób ustanowione i przeprowadzone były, iżby stosunki i potrzeby kraju naszego należycie uwzględniono, a mianowicie, by prodnictwa i handel galicyjski w skutek zbyt wygórowanych kosztów przewozu, jak to dotychczas miało miejsce, na dalsze szkody narażane nie były;

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby na podstawie udzielonych Towarzystwom kolejowym w Austrii koncesyi w ogóle, zaś w szczególności na podstawie kolei Arcyks. Karola Ludwika i kolei Czerniowieckiej zarządził, ażeby koleje te zniżenie taryf dla przewozu produktów krajowych, mianowicie dla zboża, mąki, drzewa, bydła opasowego, oleju i wosku skalnego w stanie surowym lub przerobionym i t. d. bez zwłoki przeprowadziły, oraz by zarządom tych kolei wzbroniono przyznawanie dla wywozu produktów z zagranicy pochodzących ulg taryfowych w warunkach korzystniejszych, aniżeli te, które dla wywozu produktów krajowych obowiązywać będą;

III. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby ze względu na termin, w którym w moc. art. 19. koncesyi z dnia 3. Marca 1857. służyć będzie państwu prawo wykupna kolei Arcyks. Karola Ludwika, po dokładnem zbadaniu stosunków zarządu tejże kolei rozważył, czy przy tej sposobności nie dałyby się wprowadzić zmiany, których wymaga niezbędnie interes państwa i kraju naszego, szczególnie pod względem uregulowania taryf i zabezpieczenia dla c. k. Rządu zupełnego wpływu na sprawy taryfowe na tejże kolei.

Lwów 15. Grudnia 1886.

Zastępca przewodniczącego

J. Tarnowski.

Sprawozdawca

Stanisław Polanowski.